

Decreto de la Signatura Apostólica de 27 de septiembre de 2006

Supremum Signaturae Apostolicae Tribunal

Prot. n. 37766/05 CA

ILERDEN.

Iurium: Recursus adversus decretum Congregationis pro Episcopis diei 8 septembris 2005

(Exc.mus Episcopus Ilerdensis-Congregatio pro Episcopis)

Lato ac notificato decreto Congregationis pro Episcopis diei 8 m. Septembris a. 2005 de bonis patrimonialibus pertinentibus ex paroeciis dismembratis a dioecesi Ilerdensi dioecesi que Barbastrensi-Montisonensi agglutinatis, Exc.mus Episcopus Ilerdensis ad N.S.T. provocavit.

Reiecta die 23 m. Novembris a. 2005 impugnati decreti suspensione, Cl.mus partis recurrentis Patronus, prorogatione termini obtenta, memoriale die 30 m. Martii a. 2006 proposuit, cui die 13 m. Maii e.a. respondit Rev.mus partis resistentis Patronus. Voto autem pro rei veritate, a Rev.mo Promotore Iustitiae Substituto die 17 m. Augusti a. 2006 exhibito, tantum Rev.mus partis resistentis Patronus replicavit.

Quibus praehabitis,

Supremum Signaturae Apostolicae Tribunal

AD DIOECESEOS BARBASTRENSIS-MONTISONENSIS LEGITIMATIONEM QUOD ATTINET:

Perpenso quod a Cl.mo Exc.mi Recurrentis Patrono legis violatio in procedendo assumitur eo quod decretum impugnatum dioecesim Barbastrensem-Montisonensem respiceret, dum non ipsa dioecesis sed singulae paroeciae nunc ad eam translatae dominae sunt bonorum, de quibus;

Animadverso tamen quod:

– mutatio finium, una cum paroeciarum a dioecesi aggregatione vel disgregatione, negotium est in quo dioecesis ad normam iuris intervenit;

– bona, de quibus, non vindicantur pro dioecesi, sed pro paroeciis, in quarum favorem dioecesis egit et quidem absque earundem contradictione;

Considerato praeterea quod dioecesis Barbastrensis-Montisonensis tantum intervenit in periodo consultiva, in qua decretum administrativum apparabatur;

AD CONGREGATIONIS MODUM PROCEDENDI QUOD ATTINET:

Attento quod ab eodem Cl.mo Patrono impugnatur legitimitas decisionis Congregationis utpote tantum per Em.mum Praefectum latae, non autem per Dicasterii Coetum generalem, cui «negotia maioris momenti reservantur» (cf. art. 11, § 1 Const. Apost. *Pastor bonus*);

Animadverso tamen quod:

– ratio maioris momenti secundum articulum 11, § 1 praefatae Constitutionis Apostolicae dimetienda est «iuxta eiusque Dicasterii naturam»;

– finium dioecesium immutatio censi potest negotium maioris momenti Coetui generali deferendum, sed eiusdem immutationis executio haud necessarie, sed iuxta Em.mi Praefecti discretionem (cf. ex analogia art. 11, § 2 eiusdem Constitutionis Apostolicae);

Considerato insuper quod decretum impugnatum respicit solam executionem dispositionum Nuntii Apostolici in Hispania diei 29 iunii 1998, quae sua vice respiciebant executionem decreti Congregationis pro Episcopis diei 15 ianuarii 1995, quo fines dioecesium Ilerdensis et Barbastrensis-Montisonensis mutabantur;

AD IURISDICTIONEM ADMINISTRATIVAM QUOD ATTINET:

Denuntiato quoque a Cl.mo Exc.mi Recurrentis Patrono quod Congregatio pro Episcopis immo et haec Signatura Apostolica incompetentes essent in quaestione, cum haec concernat controversias quae ad iura subiectiva pertinent;

Animadverso tamen quod:

– Congregatione pro Episcopis competit «quae ad Ecclesiarum particularium earumque coetuum constitutionem, divisionem, unionem, suppressionem ceterasque immutationes spectant» (art. 76 Const. Apost. *Pastor bonus*);

– auctoritas ecclesiastica, quae modificat personam iuridicam publicam, curare etiam debet de eiusdem bonorum patrimonialium destinatione (cf. can. 122);

Considerato insuper quod, reprobata in iure canonico distinctione quibusdam in ordinibus civilibus vigente inter ius et s.d. interesse legitimum, adeo ut controversiae circa iura subiectiva ad iudicem ordinarium necessario et exclusive competerent et ceterae, circa nempe s.d. interesse legitimum, ad auctoritatem administrativam et ad

iudicem administrativum, competentia Congregationi pro Episcopis lege tributa quaestiones de iuribus s.d. subiectivis haud excludit atque pari modo controversiae ex actibus administrativis singularibus ortae atque ad Signaturam Apostolicam delatae haud expertes esse debent, data occasione, quaestionum s.d. iurium subiectivorum;

Perpenso denique quod Exc.mus ipse Episcopus Ilerdensis, nunc Recurrens, Congregationis pro Episcopis ministerium primum in re invocavit atque dein Signaturae Apostolicae iurisdictionem adivit;

AD CONSENSUM IN COMMISSIONE PRAEPARATORIA PRAESTITUM QUOD ATTINET:

Denuntiato ex parte Exc.mi Recurrentis quod in impugnato decreto «se da por supuesto en términos absolutos que hay “bienes en los que existía acuerdo anterior entre ambas diócesis”. Esto es incierto. Consta que tal afirmación se sometió a una condición que se reconoce de contrario: “... si bien condicionada (la conformidad) a que..., se aporten nuevas pruebas”»;

Animadverso tamen quod probationum productio in casu nunquam prohibita est vel impedita; quin immo Exc.mus Recurrens probationes cuiusque generis producere potuit atque, quantum voluerit, produxit, et facto decretum impugnatum probationes quomodocumque productas quoad haec bona examini subiecit, uti apprime apparet in tertia ipsius decreti sectione, quae e pagella 9 ad pagellam 17 sese extendit;

AD DOCUMENTORUM PUBLICORUM FIDEM QUOD ATTINET:

Attenta Exc.mi Recurrentis assertione, iuxta quam decretum impugnatum leges canonicas de fide documentis publicis praestanda violavisset; nam Exc.mus ille Praesul per scripturas atque declarationes a publico notario confectas bona, de quibus, publici iuris fecisset, una cum documentis quae ad ipsa sese referunt;

Animadverso tamen quod:

– uti apprime apparet, fides publica quae ex attestationibus notarialibus scatet, ex natura rei accedere non potest usque ad iuridicam bonorum qualificationem, sed, si et quatenus, continetur in attestatione declarationum coram notario propositarum vel in exsistentia et, si casus ferat, authenticitate documentorum coram eodem publico notario exhibitorum;

– recte asseritur, proinde, in eodem decreto impugnato: actus notarii «sólo acredita y hace prueba de que tal día, ante dicho fedatario, se realizaron tales declaraciones y se aportaron tales documentos que se adjuntan, pero, ni demuestra, ni patentiza la verdad intrínseca de tales manifestaciones unilaterales y realizadas con notoria posterioridad a las reclamaciones [...]» (p. 11);

AD PRAESUMPTIONIS DEPOSITI APPLICATIONEM QUOD ATTINET:

In controversiam deducto quoque ab Exc.mo Episcopo quod legi canonicae universali adversatur praesumptio generalis depositi, utpote in decreto Exc.mi Legati Pontificii in Hispania diei 29 m. Iunii a. 1998 statuebatur in casu: «Que el patrimonio artístico procedente de las parroquias desmembradas, y que se encuentra actualmente en Lleida, está a título de depósito y no de propiedad, mientras la diócesis de Lleida no pruebe lo contrario en cada caso; por lo que, de ser reclamado por sus legítimos propietarios, debe devolverse»;

Cauto quod non agitur de praesumptione quadam generali, sed de decisione peculiari in controversia inter dioeceses Ilerdensem et Barbastrensem-Montisonensem lata;

Concesso quod non ipsa praesumptio, utpote per actum administrativum statuta, in rem iudicatam transierit, sed eius legitimitas;

Pro comperto utcumque habito quod statuta depositi praesumptio illa firmitate gaudet, quae propria est cuiusque actus administrativi adversus quem omnia iuris remedia adhibita sunt, frustra quidem, ad eiusdem legitimitatem submovendam;

AD LICENTIAM SANCTAE SEDIS AD ALIENATIONES NECESSARIAM QUOD ATTINET:

Attento quod Exc.mus Recurrens tenet in illo tempore innecessariam fuisse licentiam Sanctae Sedis ad bona temporalia, de quibus, alienanda;

Animadverso tamen quod bonorum temporalium ecclesiasticorum alienationes ante Codicem anno 1917 promulgatum regebantur Constitutione *Ambitosae* Pauli Papae II Kalendis Martiis a. 1468 promulgata atque in *Extravagantibus communibus* recepta, iuxta quam «si quis autem contra huius nostrae prohibitionis seriem de bonis, et rebus eisdem quicquam alienare praesumpserit, alienatio, hypotheca, concessio, locatio, conductio, et infeudatio huiusmodi, nullius omnino sint roboris, vel momenti»;

Perpenso insuper quod, ad vim Constitutionis *Ambitosae* quod attinet, consuetudo eidem legi contraria in dioecesi Ilerdensi haud probatur, quin immo anno 1844 cl.mus Schmalzgrueber Auctores citare valebat «de viridi huius constitutionis observantia in urbe romana [...] in tota Italia, et regnis Neapolitano, Lusitaniae, et Hispaniae» (*Jus ecclesiasticum universum*, V, Romae 1844, pp. 485-486);

Perspecto denique quod, ad alienationem inter personas iuridicas ecclesiasticas quod attinet, Constitutionis *Ambitosae* lex pariter vigeat iuxta Auctores magni nominis, qui:

- vel explicite hanc opinionem asserunt, uti cl.mus F.X. Wernz: «Hinc si iure ecclesiastico certae alienationes *simpliciter* et sine distinctione prohibentur, alienatio inter duo instituta *ecclesiastica* cum communiore sententia et attenta praxi Curiae Romanae a prohibitione non est excipienda» (F.X. WERNZ, *Ius decretalium*, III, pars 1, Romae 1908², n. 156, pp. 178-179; cf. etiam A. REIFFENSTUEL, *Jus canonicum universum*, Romae 1833, p. 237, n. 49);

- vel remittunt in re ad potiore regulam iuris «ubi lex non distinguit nec nos distinguere debemus» (A. REIFFENSTUEL, *Jus canonicum universum*, Romae 1833, p. 237, n. 50; F.L. FERRARIS, *Prontae Bibliotheca canonica juridica moralis theologica*, 1, Romae 1844, pp. 187-188);

AD RERUM PRETIOSARUM ALIENATIONEM QUOD ATTINET:

Attento quod Exc.mus Recurrens insuper contendit res pretiosas tunc haud habitas esse nisi una cum pretio, idest cum quodam saltem valore oeconomico, adeo ut alienationes rerum pretiosarum, quae nullum vel exiguum valorem oeconomicum vel pretium tunc habebant, Sanctae Sedis licentia non indigerent:

Animadverso in primis quod:

- utraque sententia adest ante Codicem anno 1917 promulgatum: sunt, enim, qui res pretiosas definiunt absque ulla mentione explicita cuiusdam pretii oeconomici; sunt, autem, qui in eadem rerum pretiosarum definitione de quantitate valoris oeconomici distinguunt;
- dubium iuris, proinde, adfuisse videtur, quod annis proxime post Codicem anno 1917 promulgatum discurrentibus nondum solutum apparebat (cf. ex.gr.; S.C.CONCILII, resolutiones diei 12 m. Ianuarii a. 1919 [AAS 11 (1919) 4171] et in una Lauden. diei 14 m. Ianuarii a. 1922 [AAS 14 (1922) 160-161]);
- in dubio, ergo pro validitate standum est; alienationis negotium, si et quatenus peractum sub dubio iuris num requireretur in casu licentia Sanctae Sedis circa bonum, antiquitatis ratione pretiosum sed nullo vel exiguo valore praeditum, validum habendum est;

Considerato autem quod dioecesi Ilerdensi onus incumbere probandi nullum vel exiguum pretium in quibusdam casibus exstitisse; qua probatione non allata, bonum praesumendum est res pretiosa ad necessariam licentiam Sanctae Sedis pro eiusdem alienatione;

Perpenso denique quod hoc probationis onus haud leve habetur, cum insequentia praesupponenda bene considerentur:

- Exc.mus Episcopus Ilerdensis tunc temporis, D. nus Joseph Messeguer, suum propositum explicite pandit: «Lo que queremos sea el museo, ya lo hemos dicho: un medio auxiliar para la cátedra de Arqueología Sagrada, a fin de que los alumnos del Seminario sepan conocer y distinguir los objetos de mérito de los que no lo tienen» (Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Lérida 5[1895] 316); praesumptio, proinde, stat pro bonis «de mérito»;
- probatio exigui valoris singulorum bonorum, de quibus, haud ipso facto haurienda est ex pretio soluto vel ex permutatione vel successiva donatione in casu ex parte Exc.mi illius Episcopi in actum redacta; valor, enim, obiective ponderandus est, non autem simpliciter ab acquirente vel permutante vel donatario;

- eadem probatio pariter desumi nequit a statu derelictionis, in quo persaepe haec bona habebantur: qui status negligentiam tantum per se indigitat, non autem eorundem valorem exiguum;

AD PRAEScriptionEM IN CASU APPLICANDAM QUOD ATTINET:

Attento quod Exc.mus Recurrens contendit quod «se da usucapión o prescripción adquisitiva a favor de todas aquellas piezas a las que no pueda aplicarse los restantes negocios jurídicos traslativos de dominio acreditados documentalmente por esta parte recurrente o que resultan dudosos»; quacum animadversione Exc.mus ille Praesul praesumptionem depositi (de quo in praefato decreto diei 29 m. Iunii a. 1998) transcendere conatur;

Animadverso ad rem in primis quod nulla praescriptio in iure canonico haberi potest, quin bona fides eam praecedat et continuo comitetur;

Perpenso insuper quod praescriptio applicari nequit in casibus ubi vigeat praesumptio depositi; nam:

- «El depósito no constituye un título justo, hábil, ni legítimo para transmitir el dominio, ni para adquirirlo por prescripción (por mucho que sea el tiempo que transcurra) y no permite por ello la adquisición dominical por el transcurso del tiempo señalado en la Ley, por carecer de eficacia traslativa» (Anexo al decreto, p. 8);
- nostro in casu titulus depositi ab ipso Exc.mi Recurrentis Praedecessore agnoscebatur (cf. eius declarationes in «Anexo al decreto» luculenter relatae: p. 3); cf., ceterum, id quod Exc.mus Messeguer in litteris circularibus diei 8 novembris 1903 declaravit: «hemos recogido los restos de la antigüedad en el Museo del Seminario, cuando han sido dignos de figurar en él, dando generalmente alguna cosa a las iglesias, mas bien como un afectuoso recuerdo que como precio de mercadería, porque no es decoroso descender al terreno de los contratos» (cf. doc. exhibitum a dioecesi Ilerdensi; in actis causae prot. n. 29950/98 CA);
- idem titulus depositi praesumitur decreto diei 29 m. Iunii a. 1998, atque requirit ut, ad praescriptionem vindicandam in casu, positiva et directa probatio ignorantiae circa titulum depositi, quo res de quibus in musaeum ingressae sunt, haberetur,
- eiusmodi vero ignorantia in casu nec adducitur nec probatur;

Considerato denique quod praesumi nequit Exc.mos Episcopos Ilerdenses ignoravisse necessitatem beneplaciti apostolici ad res mobiles pretiosas alienandas;

AD MUSAEORUM NATURAM QUOD ATTINET:

Attento quod Cl.mus partis recurrentis Patronus tenet prae oculis habendas esse in casu normas quibus musaea reguntur, adeo ut in lucem ponantur relationes inter musaeum et bona in eodem servata;

Animadverso autem quod idem Clmus Patronus sese continet in expositione recentiorum documentorum indolis quidem exhortativae;

Perspecto praesertim quod illae relationes inter musaeum et bona ibi contenta, in casu, destruere nequeunt praesumptionem iuris in decreto diei 29 m. Iunii a. 1998 ad hanc controversiam solvendam statutam;

Cum argumenta coram H.S.T. ab Exc.mo Recurrenti eiusve Clmo. Patrono allata, ad innuendam illegitimitatem sive in procedendo sive in decernendo impugnati decreti Congregationis pro Episcopis, haudquaquam sustineantur;

Vi art. 113 Normarum Specialium H.S.T.;

Re sedulo examini subiecta in Congressu coram infrascripto Cardinali Praefecto die 27 m. Septembris a. 2006 habito,

DECREVIT:

Recursum adversus decretum Congregationis pro Episcopis diei 8 m. Septembris a. 2005 ad disceptationem coram Em.mis ac Exc.mis Patribus H.S.T. Iudicibus admittendum non esse atque facto non admitti, utpote quolibet fundamento manifeste carentem.

Summa ab Exc.mo Recurrenti apud arcam Signaturae Apostolicae deposita retinetur pro expensis huius Supremi Tribunalis.

Exc.mus Episcopus Ilerdensis suo Clmo. Patrono congruum solvat honorarium. Ipse insuper tramite H.S.T. Rev.mo Congregationis Patrono summam solvat 1.500,00 Euro. Quod notificetur iis quorum interest, ad omnes iuris effectus.

Datum Romae, e sede Supremi Signaturae Apostolicae Tribunalis, die 27 m. Septembris a. 2006.

Augustinus Card. Vallini, Praefectus.

Franciscus Daneels, o. praem. Promotor Iustitiae, Vices Exc.mi. Secretarii agens.